

Az erdélyi németek visszasírják a magyar nemzetiségi törvényt

Interpelláció a román kamarában az erőszakos nyelvrendeletek miatt

Bukarest, szeptember 27
(Magyar Távirati Iroda)

A kamara legutóbbi ülésén dr. Muth Gáspár, az ismert sváb képviselő interpellációt intézett a román kormányhoz, a melyben felpanaszolta, hogy a nemzetiségeknek igért egyenjogúság elvét a gyakorlatban súlyosan megsértik. Így a minisztertanács 28. 1. sz. alatt közölt rendeletében megállapította, hogy minden városban és községben, tekintet nélkül arra, hogy laknak-e ott románok vagy sem, valamennyi utcanevezést, utjelzést és minden egyéb állandó nyilvános felíratot román nyelven és az illető község lakóinak nyelvén kell megszövegezni, továbbá kötelezte a cégtáblatulajdonosokat, hogy cégtáblájukat szintén román nyelven és tetszés szerinti más nyelven szerkesztésük, azzal a feltétellel azonban, hogy mindkét felírás egyenlő nagyságu legyen. Egy másik rendeletben meghagyja a kormány, hogy a jövőben a közigazgatási hivatalok minden aktójukat kizárólag román nyelven szövegezzék.

— Mindezekkel szemben — mondotta az interpelláló — kijelentem, hogy mi, a nemesség képviselői, a leghatározottabban perhorreszkáljuk, hogy fennálló törvényes rendelkezéseket minisztertanácsi határozatokkal vagy miniszteri rendeletekkel megváltoztatassanak. Tiszára önkényeskedés, ha a parlament megkérdése nélkül intézkednek ily dolgokban. Erdély és a Bánát területein nagyban és egészen még a magyar törvények érvényesek. Nevezetesen teljes érvényben van még a magyar kereskedelmi törvény, a mely tudvalevőleg úgy intézkedik,

hogy a cégbírójegyzés, cégfeltüntetés és a könyvezetés nyelvének megállapítása mindenkinek diszkrecionális jog. Ennek a jognak szabad gyakorlata a magyar imperium alatt sohasem ütközött akadályokba.

— Ugyanigy áll a dolog a belügyminiszter rendeletével is, a mely a román nyelv kizárólagos használatát alapítja meg a közigazgatási ügyiratokban. A magyar nemzetiségi törvény intézkedése szerint, a hol a lakosság bizonyos százaléka idegen nyelven beszél, ott a hivatalos iratokban szabadon használható az illető nemzetiségi nyelv. Ezt a rendelkezést sem a magyarországi román nemzetiségi képviselők, sem pedig mi nem tartottuk elégségesnek. Önök tudják, uraim, hogy Nagyrománia megalakulásakor nekünk többet ígértek, mint a mennyi a magyar nemzetiségi törvényben foglaltatik. Ezért a legnagyobb megütközéssel és ellenszenvvel fogadtuk, hogy a román kormány a mi véleményünk szerint a minimális magyar nemzetiségi törvényt is önkényesen, miniszteri rendeletekkel megváltoztatja és annál lényegesen kevesebbet nyújt.

Muth dr. interpellációját a következő szavakkal fejezte be:

— Meg kell állapítanunk, hogy ez a két nyelvrendelet a németek körében, a kik Erdélyben és a Bánátban ötszáz ezer lelket számlálnak, a leg súlyosabb aggodalmakat és a legfájdalmasabb recenziust keltette. Ezért kérem a kormányt, hogy helyezze hatályon kívül ezt a két nyelvrendeletet és hogy általában a nyelvkérdést a jövőben a parlament megkérdése nélkül ne bolygassa.

Jegyre nem veszik a zsemlyét

A sütő-ipartestület elnökének nyilatkozata

— Az Est tudósítójától —

A zsemlye forgalombahozatalára a kereskedelmi minisztérium újabb tárgyalást indított, miután a pékek a hatóság eddigi rendelkezéseinek a megváltoztatását kérték. Megkérdztük ebben a kérdésben ifj. Rutterschmidt Károlyt, a sütő-ipartestület elnökét, a ki a pékek álláspontját az Est munkatársa előtt a következőkben foglalta össze:

— Mi már néhány héttel ezelőtt rendeletet kaptunk, hogy szeptember 19-től fogva a zsemlyét a pékeknek 5,5-6 dekagramos sulyban 42 koronás lisztből szabad sütniök és 2,70 koronáért történik az árusítás. A rendelet megküldésén kívül a liszthivatal ugyanezt körlevélben is tudatta a pékekkel. A zsemlyekérdésben a hatóság és a pékek álláspontja a jegyre való árusításnál és a zsemlye áránál tér el. A hatóság által megállapított ár több, mint a mennyibe a zsemlye nekünk kerül.

— Mi arra kértük és most is kérjük a hatóságot, hogy a zsemlyét jegy nélkül adhassuk, de ebbe a minisztérium eddig nem hajlandó beleegyezni.

— Két nap óta van teljes szigorral érvényben az a rendelkezés, hogy zsemlyét csak jegyre adhatnak ki a pékek. Máris megállapítottuk, hogy jegyre egyáltalában nem fog a zsemlye és ha egyesek

mégis nagyobb mennyiségű zsemlyét hoznak forgalomba, az onnan van, hogy nem lehet ellenőrizni a zsemlyének jegyre való kiadását. Növeli a zavart az a körülmény, hogy a rendőrség nem vett hivatalosan tudomást a zsemlyeügyről. Jellemző tünet, hogy a vásárló-ügyelőség még mindig olyan állásponton van, hogy a zsemlyét ma sem szabad jegyre kiadni és kötelezi az árusokat, hogy jegy nélkül és 1,80 K-ért adják a csarnokokban a zsemlyét. A pékekre a mai állapot igen súlyos terhet ró, miután a közönség jegy hiányában nem vásárolhat zsemlyét és így az ár a pék nyakán marad.

— Ma újból tárgyalunk a közéleti minisztériummal és itt azt a felfogást képviseljük, hogy a zsemlye-ügyet választásuk külön a kenyértől és hogy a zsemlyének jelöljenek meg külön kávéházi árat is.

Elveszett

a 14-es villamoson ma délelőtt egy gyöngyridkút. A bicsületes megtaláló a benne levő pénzt megtarthatta, azonban a Spitzer Margit névre szóló utlevelet juttassa el az Erzsébet-kört 20. sz. a házférfelyelő-höz, vagy ajánlott levélben Az Est kiadóhivatalának.

Stájer Pa. kszanatórium Jufendorf, Grác mellett

a stájer Merán

pompás, enyhe éghajlat. Saját mezőgazdaság. Bőséges ellátás napi 180 koronáért. Hízó- és diétet-kurák. Dr. Feller, főorvos

Tapéták

aus választékban. Mangold Manó, József-kört 31/B. Tel. J. 1-55. Kiváncra mintákkal tövek.

Bérházat veszek

jó helyen, 3 szobás beköthető lakással, azonnali átvele. 1.500.000 koronáig. Leveleket Bérház 9304a jellegével Leopold Cornél hirdetőiroda csak VI., Tere-kört 3 szám (Telefon 7-73) továbbít.

HIREK

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában. Amen.

— A földön és a levegőben. Miniket szegény magyarokat, a békeszerződés nagyon a földhöz kötött és sokáig a földön kell még mázskálnunk, míg erőink megújodnak, a míg talpraállhatunk, a míg szabadon mozoghatunk, a míg repülhetünk. Addig irigykedve olvassuk, hogy a világ más, boldogabb népei repülnek. A repülőgépi átvette helyét, a mely megilleti a közlekedési eszközök között. A repülőgépiparnak a háboru mérhetetlen segítségére volt. Minden ország minden pénzével segítette a repülőipart, hogy minél tökéletesebb gépeken pusztítsák egymást az emberek, de ezzel egyuttal elérték azt is, hogy a mint helyreállott a félig-meddig békés állapot, a repülés kérdése a legkételetesebben meg volt oldva. És most már nagyszerű gépek viszik az utasokat. A motor mögött a legkényelmesebb és pompásan berendezett légi vagonban ülnek az utasok. Pullmann-kocsikat, megszégyenítő jólét és gazdagság van a repülőgépeken és míg órák alatt országok fölött száll át az ember szárnyas madara, az utas ha megunta a levegőt nézegetni, újságot olvashat, a kereskedő, ha Bécsből Londonba siet, feljegyzéseit tanulmányozhatja, a művész gyakorolhat hangszerén és ha valakinek Bécsben reggel eszébe jut, hogy este Londonba szeretne menni, — természetesen, ha meg van a megfelelő pénze és utlevele — aznap este csakugyan már Londonban is lehet, mert immár testet öltött a bécs-berlini és berlin-londoni repülőgépi szolgálat. És néhány év múlva a repülőgépi utasai úgy fognak alátékinteni a lent döcögő expressz-vonatra, a mely akkor már csak legfeljebb ha teherszállítást végez, mint a hogy a vonat utasai most az omnibuszra tekintenek. Repül a világ, Milanó, Róma, Páris, London csak néhány óra utazás, Európa és Amerika 36 óra ut lesz. — oh, milyen irigykedve tekintünk ki a bezárt ház ablakán.

— Ehed a bajor földmívelésügyi miniszter tiszteletére. A Budapesten időző Wutzelhofner bajor földmívelésügyi miniszter tiszteletére ma délután két órákor a miniszterelnökségen ebéd lesz, a melyen a miniszterelnökön kívül Rubinek Gyula kereskedelemügyi miniszter, nagyatádi Szabó István földmívelésügyi miniszter és báró Korányi Frigyes pénzügyminiszter is részt vesznek.

— Tavas halálir. Tátraszéplakról szombaton távirat érkezett A Nap szerkesztőségéhez és közölték, hogy Andersen György, A Nap munkatársa, a ki ott töltötte szabadságát, meghalt. Mint most kiderült, misztifikáció történt, Andersen György él és jelenleg anyjának Pozsonymegyében levő szenci birtokán tartózkodik.

— Az irországi polgárháboru. Beljástól újabb zavargások kitöréséről adnak hírt. A sinffeinok és az unionisták között szabályos tüzharcra került a sor. A rendőrség tehetetlen volt. A csapatoknak kellett páncéltáulokkal beavatkozniok. A zavargások vasárnap reggel folytatódtak a város különböző negyedeiben. Egy rendőrt és két polgárembert megöltek. A sebesültek között van két súlyosan megsebesített rendőr és több polgár. Csütörtökön este két felfegyverzett ember benyomult a dublini főpostahivatalba, több ezernyi font sterlinget elrabolt és azután megszökött.

— Az orosz koronagyémántok értéke száz millió angol font. Londonból jelentik: Az Evening Standard szerint azoknak a koronagyémántoknak az értéke, a melyeket a bolsevisták Angliában és Svájcban eladtak, mintegy száz millió font sterling. A gyémántok foglalatát megváltoztatták, hogy ily módon könnyebben eladhassák.

— Anatole France házassodik? Berlinei tudósítónk táviratozza: A párisi Le Journal ma reggeli száma azt a meglepő hírt közli, hogy Anatole France legelőzelebb meg fog házasodni. A költő, a ki legutóbb súlyos beteg volt, teljesen felépült.

— Nem szabad a tejet vidékről Pestre hozni. A közéleti minisztériumban erősen lépésre készülnek a környékbeli millimárik ellen, a kik szinte zavartalanul hurcolják be a városba a tífuszt és a vérhasat. A főváros egészségügyi hatóságai ugyanis folyton újból és újból sürgős felterjesztéssel fordultak a minisztériumokhoz, rámutatva arra, hogy teljesen megbízható adatok szerint a millimárik által behozott tej legnagyobb része hamisított, illetőleg vízzel kevert. Az adatok szerint a legtöbb esetben két és félszer annyi vizet öntenek bele, mint a mennyi a tej. Ezt a keverést azonban sohasem itt a városban végzik, a mikor az egyszerűen hamisítás lenne, hanem mindig kint a falun, bacillusokkal telt rossz vízzel, a melynek következtében azután a tífusz- és vérhasjárvány a városban folyton növekszik. Ezt a tejet felforralni sem lehet, mivel legnagyobb részt esceszemők számára veszik és a felforralással a mézsók a tejből kikapódnak s így, az a gyermekek számára alkalmatlanná válik. A főváros felterjesztésének engedve, a közéleti minisztériumban euhatározták, hogy a környékből való tejbekhozalt végleg be- szüntetik. Holnap jelenik meg az erre vonatkozó rendelet, a mely azonnal életbelép. Az összes tejmennyiségeket a központi tejhivatalnak kell átadni, a mely pasztörizálva fogja forgalomba hozni.

— A bányászati és erdészeti főiskola sorsa. Bez Géza főbányatanácsos, a Sopronba költözött híres selmeci főiskola múlt évi rektora, a világhírű magyar intézet sorsáról érdekes kijelentéseket tett az elmúlt napokban. Elmondja, hogy a csehek ismételt kísérletet tettek arra, hogy a főiskolát megtarthassák maguknak, a tanárokat különféle ígéretekkel kecsegtették, de eredménytelenül, mert az összes tanárok — számszerint huszonegyen — bármily nehezükre esett is, elhagyták Selmecet. Velük jöttek a diákok is, előbb Budapestre, majd mikor az intézetet Sopronba helyezték, oda. A főiskola híres — 40.000 kötetnyi — könyvtárát a diákok éjszakánként idején csempészték át ládákból a demarkációs vonalon. A poétikus selmeci diákköretnek persze egyelőre vége van, bár az öregebb hallgatók igyekeznek a bányaváros óségi diákszokásait az új környezetben is megőrizni.

Az új tanév október 20-án kezdődik.

— Gombamérgezés. A Kerespesi-ut 38. számú házban lakó Fehér Kálmán postahivatalnok neje tegnap este gombamérgezési tünetek között súlyosan megbetegedett. A kihívott mentők gyomormosást végeztek és a súlyos állapotban levő urasszonyt be szállították a Rókus-kórházba.

— Beszámoló. Dródy Győző nemzetgyűlési képviselő a pacsai kerületben beszámoló beszédet mondott. Határozatban kimondották azt, hogy követe-lik a társadalmi békének minden vonalon való helyreállítását, a képviselőt bizalmukról biztosították és felhatalmazták arra, hogy a mennyiben ennek szükségét látja, kilépjen a kormányzópartból.

— Osztályorszájáték. Az osztályorszájáték mai húzása:

70.000 koronát nyert: 9950;
40.000 koronát nyert: 19183;
10.000 koronát nyertek: 10389 14876;
5000 koronát nyertek: 46853 57824;
3000 koronát nyertek: 168 42295 45683 49351 58535;
2000 koronát nyertek: 7822 9638 14829 17350 19044 21341 26235 28005 34681 37761 39721 40241 40496 43680 44060 44244 44259 49052 53266 53423 54839 57210 59209.

Azonkívül kihúztak 1000 és 375 koronás nyereményeket. A következő húzás holnap lesz.